

Det personliga ägandet

I marknadsekonomiska termer talar nu inte bara marknadsekonomins vänner utan också dess traditionella belackare.

Marknader skall vi ha och prissättningar på marknader; det är bara ägandet som måste förändras. Så tycker Kjell-Olof Feldt, Stig Malm, Bo Södersten och många fler av ledande socialdemokrater.

Regeringens politik såsom den presenterats för riksdag och allmänhet bär också syn för sägen. Genom bla den 16-procentiga devalveringen söker man få de svenska företagen att gå bättre, men man vill samtidigt inte att företagens ägare skall ha någon glädje av den förbättringen. Genom införandet av en särskild utdelningsskatt, genom höjningen av förmögenhets- och arvsskatt, genom försämringen av förmånerna i aktiefondsparandet straffar regeringen i stället det personliga ägandet.

Vid ett seminarium arrangerat av Metall ett par veckor in på det nya året på temat "Svensk industri efter Wallenberg" var budskapet också klart: Facket är framtidens industrialister.

Socialdemokratins inställning till det personliga ägandet är desto mera tragisk som vad Sverige nu behöver för att återigen bli ett skapande och producerande land i stället är en renässans för det personliga ägandet.

Med det personliga ägandet följer ansvar och engagemang, kreativitet, nyskapande och risktagande. Delegationer och kommittéer kan aldrig utträta vad enskilda, engagerade människor kan åstadkomma.

Socialdemokratins tro att det går att separera marknadsekonomi från ägandet och få marknaderna att fungera utan ett personligt ägande utgör en tragisk fel-

syn. Den enskilde måste ha ett personligt intresse och ett personligt ansvar i det han gör. Det är detta personliga intresse som skänker marknadsekonomi dess vitalitet och utvecklingskraft. Tas det personliga intresset bort institutionaliseras och byråkratiseras också marknadsekonomi. Med smygande individuell likgiltighet följer kollektiv stagnation precis som i öststaterna.

I själva verket är utvecklingen i Sverige redan i dag djupt oroande. Under pressen av skattetrycket och hotet om löntagarfonder minskar det personliga ägandet av företagsamheten raskt. Mindre företag säljs till större företag och större företag köps upp av ännu större företag. I börsbolagen ökar det korsvisa ägandet vilket också är en form av institutionalisering.

Som en industriägare uttryckte det när han sålt sin del av familjeföretaget: "Det svenska skattesystemet har klart som syfte att motverka privata aktieinnehav. Dels skall de förmögenhetsdeklareras, dels skall man betala skatt på utdelningarna. Allt detta slipper de institutionella placerarna och det är inte så konstigt att dessa placerare allt mer rycker fram som de verkligt stora ägarna av vårt näringsliv.

Från socialistiskt håll är utvecklingen givetvis i högsta grad önskvärd. Att socialisera anonyma storföretag ledda av anställda direktörer är mycket lättare än att avskaffa det privata ägandet."

Svenska företag behöver sina personliga ägare. De behöver engagemanget, ansvaret, risktagandet, kompetensen hos familjeföretagaren, innovatören, den industrielle finansmannen, den enskilde aktieägaren. De behöver inte mer a-

styrning av politiker, byråkrater och fackföreningsrepresentanter – den typ av ägare utan personligt ansvar som träder in i företagen via fackföreningsfonder.

Sverige som nation behöver en renässans för det produktiva ägandet. Det måste i Sverige återigen bli fint och respekterat att vara producent. Utvecklingen mot enbart internationellt ägande av börsbolagen måste brytas. Framför allt måste det produktiva nyföretagandet stimuleras. Arbetsvillkoren för den kreativa människan måste bli lika goda i Sve-

rige som i våra konkurrentländer. Annars fortsätter exodusen av duktiga svenskar till England, Västtyskland, USA m.m.

Den sfär inom vilken det privata ägandet kan göra sig gällande måste utökas. Vi behöver mer av enskilt ägande inom boendet, inom aktieägandet, inom servicesektorn där den offentliga sektorn innehåller ett hämmande monopol.

Marknadsekonomin måste förnyas genom det personliga ägandet. Den går under utan det.